

znanosti, koje proučavaju materijalni svijet (prirodu). Sjetilno opažanje, kojim se služi prirodonaučenjak, ipak je sasvim drukčije od psihološkog samoopažanja, koje je prvi preduvjet filozofiranja. Napokon, racionalna (metempirička) se psihologija ne može odijeliti od empiričke, s kojom je logički sasvim povezana; pa zato i empirička (kao i metafizička) psihologija spada u filozofiju.

Z.

J. Geysler, *Auf dem Kampffelde der Logik* (Herder 1926).

O Geysleru je teško išta općeno izreći bez superlativne pohvale. Samo iskreni istraživač na mučnome putu istine kadar je osjetiti zahvalu prema ovome od dobrih ponajboljem filozofu. Osjetio sam neobičnu bol, kad mi je pok. P. Geysler pisao, da ne vidi potrebnom nazočnost Geyslerovu na tomističkom kongresu. A ipak je on prvoborac u naše filozofije! Nu ne kanim iznositi studiju o Geysleru; samo ću oglasiti najnovije mu djelo.

Znanost mišljenja i spoznaje do mena je G. kritičkog duha. Opetovano istražuje narav pojma i suda, njihov odnos sa zbiljskim bitkom, odnos općenoga sa pojedinačnim, pitanja o realnom i idealnom bitku, o istini i sigurnosti, o putevima do njih i o očevidnosti. Naročito je fundirana kritika modernih oštroumnih noetičara Br. Baucha (Rickertova učenika) i Nic. Hartmanna.

I ovo djelo znači snažni nastavak u stvaranju noetike. A nitko noetički objektivizam i realizam snažnije ne zastupa od Geyslera.

Z.

1. Athanasius Wintersig O. S. B.: *Liturgie und Frauenseele*, Ecclesia

Orans XVII. Freiburg. Herder 1925. 145.

2. Dr. Albert Schulte: *Die Himnen des Breviers* nebst den Sequenzen des Missale, Theologische Lehrbücher XVII. 5. Paderborn, Schöningh 1925. 355.

3. F. Joseph Braun: *Die liturgischen Paramente* in Gegenwart und Vergangenheit, Zweite verbesserte Auflage, Mit 197 Abbildungen, str. 255. Freiburg, Herder 1924 G. M. 10.30, u platno 12.50.

4. Prof. Jakob Schumacher: *Der kirchliche Gottesdienst*, Liturgie, In Anpassung an die neuen Lehrpläne umgearbeitet und vermehrt von Prof. Dr. Hubert Lindemann, mit 13. Abbildungen, 36—44 Tausend, Freiburg, Herder 1926, kartonirano G. M. 1.50.

I. I dobrog će se poznavaća liturgije duboko dojmiti ova iz liturgije izvadena, proživjela i lijepo prikazana poglavlja o Kristu i Crkvi, o djevici, o ženi, o majci, o Mariji. Doista u liturgiji i liturgijskom životu pruža Crkva i danas još svim vjernicima, pa evo i ženskom svijetu, takvu sliku životnog ideala, koji daleko nadvisuje sve, što su ikad pjesnici rekli o ženi. I to nije samo san ili mašta, nego zbiljski događaj liturgijskog života, ostvaren u dušama Božjih svetica i svake kršćanke koja hoće za njim da teži.

2. Nakon uvoda o psalmima, kanticima i himnima, o njihovoj upotrebi u prvim kršćanskim vremenima i u zapadnoj liturgiji, o metru, ritmu i vrijednosti himana, daje nam pisac tačan prijevod u prozi od 149 himana. Rijetke riječi i teže konstrukcije su napose protumačene. Prikazan je glavni smisao pojedinih himana. Na početku je uvijek istaknut postanak himna. Asketskih apli-

kacija tako reći i nema. To je nešto teža lektira, ali daje svećeniku pravo razumijevanje crkvenih himana, koje se i ne da postići samo maglovitim frazama. Koliko znam, predašnjim se izdanjem služio vlč. M. Pavelić S. J. kod prevođenja himana i sekvencija.

3. U svojoj, rijetkim ukusom opremljenoj knjizi, daje P. Braun lijepi pregled najprije o tkaninama za paramente i njihovoj opremi, liturgijskim bojama, simbolici, blagoslovu, čuvanju i popravljaju paramenta; onda prolazi redom povjesni razvitak, simboliku i današnju upotrebu humerala, fanona, albe, cinčila, dalmatike, kazule, pluvijala, manipula, štote, palijs, racionala, pontifikalnih rukavica, obuče, mitre; zatim paramenata za oltar, svetohranište, kalez i ciborij, kao i svih drugih paramenta, koji u crkvi trebaju. Na kraju prikazuje sasvim kratko paramente u istočnim obredima. Studij nas ove knjige uvjerava, koliko je dragocjenih stvari nepažnjom nestalo iz naših crkvi, ali koliko bi ih se sustavnim radom i danas još moglo spasiti.

4. Profesor je Lindemann preuredio ovo novo izdanje tako, da odgovara propisanim smjernicama 1925., za vjeronaučnu obuku u njemačkim srednjim školama, koje traže tačnije upoznavanje liturgije, liturgijskih molitava i pjesama i naročito sv. mise. Osim vrlo lijepe upute u crkvenu godinu s mnogo latinsko-njemačkih tekstova, obreda, sv. sakramenata na osnovu teksta, mnoštva i cijelog latinskog i njemačkog teksta sv. mise, sadržale ovaj pomoćni priručnik deset novozavjernih molitava, četiri psalma, osamnaest himana, kantika i sekvencija. Ovaj će pomoćni priručnik dobro

poslužiti i kod priređivanja novoga izdanja našeg liturgijskog udžbenika za srednje škole.

Dr. D. Kniewald.

P. Ambrosius Bačić, O. P., magister in s. theol. professor in pontificio collegio Angelico de Urbe: **Intreductio compendiosa in opera S. Thomae Aquinatis**. Romae 1925. Apud »Angelicum«, Via S. Vitale 15, 8°, str. 132.

Velik je ugled sv. Tome Akvinskog; kako u kršćanskoj filozofiji, tako i u teologiji. Baš radi toga treba da oni, kojima je nauka sv. Tome jedan laki zdravi izvor znanja i solidnog uvjerenja, tačno poznavaju taj izvor i znanstvenu kritičnu vrijednost njegovu. Ime i autoritet sv. Tome lebdi kod većine bogoslova studenata kao u jednom nimbusu, a da mnogi nikad nije ni vidio kojeg djela sv. Tome, ni ne spominjući, da bi znao što je sve Toma napisao, a što se nekritički pridaje njegovom imenu.

Naš je uvaženi zemljak otac Bačić, član reda sv. Dominika i profesor crkvene povijesti na dominikanskoj univerzi »Angelicum« u Rimu učinio veliku uslugu i studentima i profesorima izdanjem ovog preglednog uvoda u djela sv. Tome Akvinskoga. Nije se upuštao u suptilna pitanja, još neriješena među kritičarima teksta, nego je kod svakog i najmanjeg djela uz tačan naslov spomenuo vrijeme, kad je djelo sastavljeno, kratki sadržaj njegov, autencija i najznamenitija izdanja. To je tako pregledno i sustavno provedeno, da će se o djelima sv. Tome moći izvrsno orijentirati, brzo i lako, tko bude ili htio ili morao.

Djelo je ovako podijeljeno: I. Commentarii in opera Aristotelis (str. 12—28); II. Opera maiora theo-